

Ord från redaktionen

Välkomna, kära läsare till ett nytt nummer av Mellanrummet! Efter två nummer i följd med tillbakablickar och återpublicering av artiklar ur Mellanrummets bibliotek, är vi mycket glada över att presentera ett nummer med fokus på framtiden. Detta kommer till uttryck dels genom numrets tema *Unga Vuxna* – ett tema som tar avstamp i vad det innebär att vara på väg och befinna sig i ett övergångsområde mellan barndom/ungdomstid och vuxenblivande.

Temat sammanfaller också med den ovissa organisatoriska process som Mellanrummet befunnit sig i sedan 2016 då tidskriften förlorade sin tillhörighet till Föreningen barn- och ungdomspsykoterapeuter i Sverige (fbup) på grund av föreningens nedläggning. Redaktionerna i Stockholm och Oslo har allt sedan dess bedrivit ett intensivt arbete för att hitta en tillfredställande lösning som kan ta tillvara tidskriftens värdegrund.

I samband med detta nummers utgivning är vi mycket glada över att presentera ny ansvarig utgivare och ägare för Mellanrummet, Instituttt for barne- og ungdomspsykoterapi i Norge (IBUP; ibup.no). IBUP är ett institut som bedriver utbild-

ning i psykoanalytiskt orienterad psykoterapi för barn och ungdomar, har en internationell standard anpassad till European Federation for Psychoanalytic Psychotherapy in the Public Sector (EFPP; efpp.org) och en målsättning som ligger i linje med Mellanrummets värdegrund. Tidskriftens nordiska anslag stärks i och med detta värdefulla samarbete.

I denna nordiska samarbetsanda vill vi samtidigt presentera ny kontaktperson för Mellanrummet i Finland, *Riikka Tolsa-Saloheimo*. Riikka är barnpsykiater, ML, psykoanalytisk psykoterapeut för barn och ungdomar samt handledare, utbildad vid Therapiea-stiftelsen (www.therapeia-saatio.fi). Välkommen, Riikka Tolsa-Saloheimo!

Vi välkomnar samtidigt ny redaktionsmedlem, *Görgen Olsson* från Helsingborg! Görgen är fil. kand. psykologi och privatpraktiserande samtals-terapeut med grundläggande psykoterapiutbildning i PDT, samt behandlingssamordnare för ensamkommande barn inom socialtjänsten med bland annat ansvar för samtalsstöd för denna målgrupp. Tillsammans med Bertil Gyllensten är Görgen författare till böckerna *Lysa med eget ljus* och *Det terapeutiska mötet* (2013), samt har medverkat som skribent i Mellanrummet (nr 31/2014).

I januari 2018 gick konferensen *UngaVuxna-dagarna* i Stockholm av stapeln. Mellanrummets svenska och norska redaktion deltog i denna intressanta och välbesökta konferens med stor behållning. Arrangörerna *Andreas Murray* och *Maria Edlund* hade satt samman ett program med fokus specifikt på samtalet som läkande kraft, men hade också ett bredare anslag vad gäller olika terapeutiska förhållningssätt och frågor relaterade till åldersgruppen. Andreas Murray och Maria Edlund har tillsammans framgångsrikt arrangerat UngaVuxna-dagarna de senaste åren, en konferens som kommit att bli en uppskattad mötesplats för yrkesverksamma som möter unga i psykoterapi och närliggande behandlingsmiljöer. Här berättar de om sitt engagemang för gruppen unga vuxna och belyser hur frågeställningar över tid både växlat och bestått.

Från UngaVuxna-dagarna presenterar vi även en av föreläsningarna som omarbetats till artikel i essäform för Mellanrummet; *Psykoterapirummet som tillväxtplats för unga på väg*. Det är vår redaktionsmedlem *Eva Tillberg* som tar oss med in i psykoterapirummet och låter oss följa processen med en ung vuxen. På ett lekfullt och inspirerande sätt beskriver hon psykoterapirummet som tillväxtplats där ett meningsfullt språk skapas, som vidgar förståelsen för hur den personliga levnadsberättelsen hänger ihop med symptom och den inre världen, och där förändring och utveckling blir möjlig. Roligt är författarens referenser till den rika skatt av ungdomsskildringar som skönlitteraturen erbjuder, och också hennes hänvisning till modern forskning där man drar paralleller mellan förändringsprocesser i psykoterapi och det som sker i kreativa och konstnärliga processer.

Er det lydette vegger her? Utfordrende fenomener i den terapeutiske relasjon i lys av kontroll-mestringsteo-

ri. Specialistpsykolog *Cecilie Thommessen* arbetar i Ahus vid allmänpolikliniken, DPS Nedre Romerike. I sin artikel beskriver hon vanliga och svåra utmaningar i etablerandet av en terapeutisk allians och i förändringsarbete. Fallbeskrivningen utgörs av material från behandlingen av en ungdom. Vi får lära känna Kaja, som har varit med om förluster på grund av en allvarlig funktionsnedsättning och som kämpar med hur hon skall förhålla sig till detta samtidigt som hon försöker lösa en ungdoms naturliga utvecklingsuppgifter som hänger samman med frigörelse, sexualitet och identitet. För att belysa och ge mening till de kliniska fenomenen som framträder använder sig författaren av kontroll-mestringsteori. Teorin utgår från att Kaja är väl motiverad till att få det bättre och att hon har en såväl medveten som omedveten plan för detta när hon söker terapi. Förändringsmöjligheterna i terapi sätts i nära samband med hur väl terapeuten klarar av att bemöta patientens tester.

Socialantropologen och psykoterapeuten *Göran Karlsson* skriver om *Gruppterapi med unga vuxna*. Efter att ha tagit avstamp i teorier om affektreglering och affektfokuserad terapi, samt i teorierna bakom gruppanalytisk gruppterapi, delar artikelförfattaren med sig av sina erfarenheter från en gruppterapeutisk process. Gruppprocessens olika faser beskrivs, liksom de livsteman som kan vara aktuella då man arbetar med unga vuxna. Det är teman som tillhörighet och närhet till andra, uppbrott, autonomi och identitet. Men det handlar även om frågan om gruppens varande eller icke varande och de känslor detta väcker hos gruppdeltagarna. Göran Karlsson menar att detta är teman och frågor som är relevanta i allas våra liv, eftersom de grupper vi befinner oss i och vill tillhöra påverkar vår identitet. Här lutar han sig mot psykoanalytikern Sigmund H. Foulkes idéer om hur individer relaterar till varandra via ett psykiskt gruppält och hur individen skapar sin identitet genom tolkningar av hur han eller hon är anknuten till detta fält.

För första gången finns nu en norsk översättning av *Psykodynamiska funksjonsskalar (PFS)*. PFS har tidigare bara varit tillgängligt på engelska. Följande artikel som beskriver och diskuterar detta bär titeln *Psykodynamisk kartlegging av ungdom og voksne ved hjelp av semistrukturert intervju og funksjonsskalaer* och är skriven av *Randi Ulberg, Hanne Sofie Johnsen Dahl, Phelix Blayvas* och *Per Høglend*. Som titeln

anger kan PFS användas vid just psykodynamisk kartläggning av ungdom och vuxna och till exempel vara till god hjälp vid upprättandet av en behandlingsplan. PFS har fokus på psykodynamiska kärnområden för att skatta patientens inre dynamik och mognad, vilket kan följas närmare genom den manual och tabell författarna presenterar.

Mellanrummet skall fortsättningsvis innehålla två nya rubriker, tänkta att permanentas. Den första rubriken är *Nya examensuppsatser från utbildningar i barn- och ungdomspsykiatri*. Här skall det finnas möjlighet för studenter inom de nordiska ländernas barn- och ungdomspsykiatriutbildningar att publicera sina granskade och godkända examensuppsatser, alternativt sådan uppsats som omarbetats till artikel. Det ligger alltid ett gediget arbete bakom en examensuppsats och innebär samtidigt att studenter inte självklart känner sig redo att omarbeta den till en artikel direkt efter en så omfattande process. Redaktionen vill på detta sätt att öppna för en ny generation barn- och ungdomspsykiatrier och stimulera till skrivande och publicering av material kring psykodynamiskt inriktade teman inom fältet. Vi presenterar här tre sådana arbeten.

Cajsa Landström och *Lisa Levander* erhöll sina psykologexamen vid Stockholms universitet i maj 2018 och intervjuade inom ramen för sitt examensarbete unga vuxna, som genomgått en ny psykodynamisk manualbaserad korttidsterapi för ångest och depression lämplig för ungdomar; *Dynamic Interpersonal Therapy (DIT)*. Metoden lanserades i Storbritannien 2011 och lärs ut i Sverige sedan ett par år tillbaka. I artikeln *Mitt mest actionfyllda halvår - En intervjustudie med unga vuxna i dynamisk interpersonell korttidsterapi (DIT)* ger författarna en klinisk beskrivning av behandlingen.

I *Toba Wemmel Ljungs* artikel *Yoga som behandling vid ADHD, stress och trauma* inbjuds läsaren att ta del av hur ADHD bland annat kan förstås utifrån en stress- och sårbarhetsmodell och hur utövandet av yoga, som utgår från sinnesintryck och förnimmelser i kroppen, kan vara hjälpsamt. Artikeln bygger på en studie som *Toba Wemmel Ljung* gjorde inom ramen för sitt examensarbete på psykiaterprogrammet vid Stockholms universitet. Med hjälp av bland annat mentaliseringsperspektiv och polyvagalteori belyser författaren sina tankar om och erfarenheter av hur yoga kan komplettera och

underlätta relationella psykioterapeutiska och pedagogiska processer. *Toba Wemmel Ljung* är psykolog, psykioterapeut och yogainstruktör.

Heléne Aronsson Lindquist och *Moa Stinggård Kristensson* erhöll sina examina vid Psykioterapeutprogrammet vid Lunds universitet 2018. Deras examensuppsats presenteras i sin originalversion, och bär titeln *Sov du lilla videung ... en studie av anknytning hos sex ungdomar med sömnstörningar*. Syftet med studien var att undersöka om det fanns ett samband mellan sömnelaterade besvär och anknytning i adolescensen.

Under den andra nya rubriken *Aktuellt*, som även kommer att ligga på webbsidan, är ansatsen att kontinuerligt informera om aktuella konferenser, utbildningar och litteratur eller annat av intresse att sprida. Vi är mycket glada och tacksamma för era bidrag i form av tankar, idéer och förslag på vad som kan vara intressant för en större krets att ta del av som inspiration och kunskapspridning inom fältet!

I detta nummer återfinns en sammanfattning av två temanummer om psykoanalys i *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*. Skribenterna *Agathe Helene Syrdal Gundersen* och *Hanne-Sofie Johnsen Dahl* ger oss läsare en inblick i det fylliga och rika materialtemanumren innehåller. Deras text ger även generösa hänvisningar och referenser, flera med särskilt intresse för Mellanrummets läsare. Till exempel kan nämnas en forskningsintervju med Mellanrummets redaktör *Hanne-Sofie Johnsen Dahl*, där hon beskriver FEST-IT-studien, vilken undersöker effekter av psykodynamisk terapi för deprimerade ungdomar. Skribenterna ger även en länk till *Tidsskrift for Norsk Psykologforening* dit den intresserade kan vända sig för att beställa tidskriften antingen som nät- eller pappersutgåva.

På vår webbsida annonserar vi en mycket intressant workshop som planeras till hösten 2019 i Oslo; *The 5th Infant Observation Workshop. Observing Early States of Mind. The Application of the Classical Method to Clinical Practice and Education*. Infant Observation (IO) är den psykoanalytiska observationsmetod som *Ester Bick* utvecklade i London och som ingår i flera psykioterapeut- och psykoanalytikerutbildningar i Europa och i övriga delar av världen. Datum och program är till största delen klart, men håll utkik på webbsidan efter mer detaljerad information kring anmälan, som väntas

komma upp längre fram.

Till sist, men verkligen inte minst, presenterar vi en bokrecension av den högintressanta antologien *Psykodynamisk psykoterapi med børn og unge – Et område i udvikling* (2016) av *Liselotte Grünbaum* och *Karen Vibeke Mortensen* (Red.). Vi bjuder på en norsk och en engelsk version skriven av Mellanrummets redaktörer *Lise Radøy* och *Anne Okstad*, och hoppas med denna inspirera er till att läsa boken i sin helhet; en bok som med sitt innehåll tar tillvara djupa kunskaper och erfarenheter inom vårt fält.

Redaktionen önskar en intressant och inspirerande läsoplevelse, samt goda helger inför jul och nyår! På återseende 2019 – varmt välkomna med nya manus!